

Nr 194.

Ankom till riksdagens kansli den 16 juni 1942 kl. 6 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till uppförande av byggnad för skogsproduktforskning m. m. jämte en i ämnet väckt motion.

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under kapitalbudgeten (bilaga 8, punkt 3 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1942) föreslagit riksdagen, att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Uppförande av byggnad för skogsproduktforskning för budgetåret 1942/43 beräkna ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 284, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 24 april 1942, föreslagit riksdagen dels godkänna vid statsrådsprotokollet fogat avtal med stiftelsen svensk träforskning, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med nämnda stiftelse träffa överenskommelse, i anslutning till nyssnämnda avtal, om inrättande av ett centrallaboratorium för den grafiska industrien, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, i den mån så befinnes påkallat och lämpligt, överenskomma med stiftelsen om jämkningar i förenämnda avtal och överenskommelse, dels ock till Nybyggnad för svenska träforskningsinstitutet å kapitalbudgeten, statens allmänna fastighetsfond, för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

Vidare har uti en inom andra kammaren av herr *E. Lindmark* väckt motion (II: 375) hemställts, att riksdagen vid beviljandet av ifrågavarande anslag måtte uttala, att institutet bör förläggas till den ort utom Stockholm, som Kungl. Maj:t efter ytterligare utredning må finna lämpligast.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

I ett den 9 mars 1942 dagtecknat betänkande nr III (statens off. utredn. 1942: 12) har den med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 augusti 1940 av chefen för handelsdepartementet tillkallade utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande framlagt förslag till åtgärder för skogsproduktforskningens ordnande.

Efter att hava lämnat en redogörelse för nuvarande forskningsarbete på skogsproduktforskningens område ävensom för utredningens förslag i fråga om de allmänna synpunkterna beträffande ifrågavarande forskning och dess ordnande (sid. 2—14) har *departementschefen* i anslutning härtill anfört följande.

De industrier, som arbeta på förädling av skogens produkter, intaga i vårt lands näringsliv en utomordentligt viktig plats. Ej minst framträdande är deras betydelse för utrikeshandeln. Under fredsåren svarade träförädlingsindustrierna för ej mindre än omkring 40 procent av värdet av vår samlade export. Skogsbruket och de med skogen som råvarukälla arbetande industrierna skapa i betydande omfattning sysselsättning och utkomstmöjligheter för befolkningen i stora delar av landet. Enligt en för några år sedan offentliggjord utredning beräknades den mera stadigvarande stammen av arbetare och förvaltningspersonal m. fl. i skogsbruket och skogsindustrierna till 185,000 personer; därvid medräknades alltså icke den tillfälliga arbetskraften i skogsbruket under vintern, vilken uppskattades kunna uppgå till inemot 300,000 personer. Skogsindustriernas produktionsförhållanden och avsättningsmöjligheter äro därför en fråga av synnerlig vikt för vårt lands ekonomiska liv.

Såsom i det föreliggande betänkandet framhålles, måste nyttiggörandet av våra skogars avkastning framdeles utvecklas främst i kvalitativ måtto. En vidgad och fördjupad tekniskt-vetenskaplig forskning rörande skogsprodukterna och deras användning är, vid sidan av den skogligen forskningen, en oundgänglig förutsättning för att vårt lands skogstillgångar skola kunna utnyttjas på ett så rationellt sätt som möjligt. De viktiga uppgifter, som härvidlag åvila forskningen, synas icke kunna fullgöras inom ramen av de nu tillgängliga forskningsresurserna. Den verkställda utredningen synes visa, att skogsproduktforskningen i vårt land för närvarande icke är tillfredsställande ordnad. I synnerhet gäller detta den centralt bedrivna institutionella forskningen, vilken på andra områden och i andra länder kommit att i allt högre grad framstå såsom en ledande faktor i det tekniska nydaningsarbetet.

I likhet med utredningen, vars uttalanden i allmänhet vunnit anslutning i de avgivna yttrandena, anser jag det vara en angelägenhet av största vikt att skapa förutsättningar för en effektiv skogsproduktforskning. Av vad utredningen anfört torde framgå, att en rationell ordning för denna forskning knappast kan åstadkommas på annan väg än genom inrättande av ett särskilt centralt forskningsinstitut, inom vilket såväl den grundläggande som den tillämpade forskningen erhåller tillfredsställande resurser. Vid upprättandet av ett dylikt institut bör en nära samverkan äga rum mellan staten och industrien. Härvid böra statens respektive industriens insatser avvägas så, att staten främst bidrager till att den grundläggande forskningen kommer till stånd och upprätthålles, under det att industrien i första hand svarar för tillämpningsforskningen.

Enligt utredningens förslag skulle den grundläggande forskningen inom institutet uppdelas på forskningsavdelningar för de trätekniska, papperstekniska och träkemiska delområdena. Härtill skulle för den tillämpade forskningen knytas centrallaboratorier för cellulosa-, pappers-, trämasse- och wallboardindustrierna och eventuellt för den grafiska industrien. Med inrättande av ett laboratorium för trävaruindustrien skulle däremot anstå i avväktan på erfarenhet av den trätekniska avdelningens verksamhet.

Den allmänna ram, som utredningen sålunda tänkt sig för institutets verksamhet, synes lämplig och motiverad av det nära sambandet mellan de angivna forskningsområdena. Till utredningens förslag beträffande de skilda forskningsavdelningarnas och centrallaboratoriernas organisation återkommer jag i det följande.

Departementschefen har härefter redogjort för utredningens förslag beträffande det centrala forskningsinstitutet — träforskningsinstitutet — och därtill knutna centrallaboratorier. Av statsrådsprotokollet (sid. 18—30) framgår, att utredningen föreslagit följande skilda forskningsavdelningar inom institutet, nämligen en träteknisk, en träkemisk och en pappersteknisk avdelning samt en avdelning för allmänna analysarbeten, ävensom centrallaboratorier i första hand avsedda för cellulosa-, trämasse-, wallboard- och pappersindustrierna. Utredningen har vidare förordat ett centrallaboratorium för den grafiska industrien. Utredningen har även ingått på spörsmålet om patentering av de vid institutets verksamhet framkomna forskningsresultaten ävensom om förhållandet mellan institutet och centrallaboratorierna och centrallaboratoriernas organisation. I sistnämnda hänseende har utredningen föreslagit, att laboratoriernas verksamhet skall finansieras och administreras av industriens branschorganisationer. *Departementschefen* har i anslutning härtill anfört följande.

Utredningens redogörelse för de tilltänkta forskningsavdelningarnas arbetsuppgifter visar, att viktiga och omfattande problem vänta på att tagas upp inom den grundläggande träforskningen. Självfallet är det icke möjligt eller lämpligt att nu fastställa ett detaljerat program för de skilda avdelningarnas forskning. Utredningen har med sin redogörelse icke avsett annat än att giva en uppfattning om den mångfald problem, som rymmas inom de av utredningen angivna forskningsområdena. Det torde icke heller vara påkallat att nu taga ståndpunkt till de förslag i fråga om arbetsuppgifternas art och omfattning, som framförts i yttrandena. Hänsyn därtill torde få tagas vid den närmare planeringen av institutets arbete, vilken ankommer på institutets ledning. Med anledning av vad styrelsen för statens provningsanstalt anfört om de hållfasthetstekniska problemens behandling bör därvid såväl en rationell avgränsning mellan institutets och anstaltens arbetsuppgifter på det träfysikaliska området som också en effektiv samarbetsordning sökas, i syfte att undvika dubbelarbete inom de båda institutionerna. Likaså förutsätter jag, att uppmärksamhet ägnas den i några yttranden särskilt framhävda biologiska forskningens betydelse i samband med träforskningen.

Vad utredningen anfört rörande patentering av de vid forskningsavdelningarnas verksamhet vunna resultaten föranleder icke någon erinran från min sida. Jag vill härvidlag erinra om den principiella uppfattning i patenteringsfrågan, åt vilken jag givit uttryck i samband med behandlingen av förslaget om anslag till tekniskt-vetenskaplig forskning.

Utredningens uttalanden i detta sammanhang om centrallaboratorierna och deras ställning inom institutet synas icke påkalla något yttrande från min sida.

Beträffande förläggningen av institutet och centrallaboratorierna (sid. 31—36) förordar utredningen en nordväst om statens provningsanstalt belägen tomt å Norra Djurgården.

Totala kostnaden för byggnaden med fast inredning och installationer skulle (med de i december 1941 gällande priserna) belöpa sig till 1,700,000 kronor, därav 471,000 kronor å centrallaboratorierna. Om ett centrallaboratorium för den grafiska industrien med en nettogolvyta av cirka 250 m² inrättas, ökas kostnaden med 70,000 kronor till 1,770,000 kronor.

Departementschefen har beträffande institutets förläggning m. m. anfört följande.

Såsom av det anförda framgår, förordar utredningen, att träforskningsinstitut med centrallaboratorier förlägges till ett område nordväst om statens provningsanstalt å Norra Djurgården i Stockholm, något bortom tomten för den beslutade bränsletekniska försöksstationen. Riksmarskalksämberet ifrågasätter, om tomtutrymme kan beredas på den föreslagna platsen utan att möjligheterna till framtida utbyggnad av där redan befintliga anläggningar, i första rummet tekniska högskolan, på ett icke önskvärt sätt beskäras. Utredningen har emellertid vid sina överväganden särskilt beaktat den synpunkt, som nu av riksmarskalksämberet framförts, och från tekniska högskolans sida har någon erinran mot förslaget i detta hänseende icke anförts. Ett särskilt motiv för institutets förläggning till det föreslagna området är, att det förutsatta samarbetet mellan institutet och högskolan innefattar bland annat, att en del av undervisningen och övningarna vid högskolan skulle förläggas till institutets lokaler. Tillkomsten av ett träforskningsinstitut innebär sålunda omedelbart en utökning av högskolans undervisningsresurser, men därutöver erhåller högskolan indirekt ökade utrymmen genom att de för högskolans träkemiska institution och cellulosaindustriens centrallaboratorium nu disponerade lokalerna efter tillkomsten av ett träforskningsinstitut skola få disponeras av högskolan för andra ändamål. Vid bedömande av förlägningsfrågan bör ock beaktas, att samarbetet mellan institutet samt den bränsletekniska försöksstationen och statens provningsanstalt torde befrämjas av att institutionerna ligga i närheten av varandra.

För min del biträder jag alltså utredningens förslag till lösning av förlägningsfrågan. De av riksmarskalksämberet förordade villkoren synas böra beskrivas vid markupplåtelsen.

Ej heller har jag funnit anledning till erinran mot utredningens beräkning av lokalbehovet.

Enligt de i ärendet föreliggande ritningarna, upprättade den 22 januari 1942 av överingenjören T. A. Bergen i aktiebolaget industrihyrån, skulle institutsbyggnaden uppföras i tre våningar utmed Drottning Kristinas väg med lokaler för centrallaboratorierna i en något lägre flygelbyggnad, utgående från mitten av huvudbyggnadens baksida. Mot dessa ritningar har någon erinran icke gjorts i de avgivna yttrandena, och de synas kunna läggas till grund för ett beslut om byggnadens uppförande. Om ett centrallaboratorium för den grafiska industrien tillkommer, påkallas härav vissa ändringar i ritningarna.

Kostnadsberäkningen för institutsbyggnaden slutar å ett belopp av 1,700,000 kronor, varav ett belopp å 471,000 kronor belöper på centrallaboratorierna och återstoden, 1,229,000 kronor, på institutet i övrigt. Tillkommer ett centrallaboratorium för den grafiska industrien, ökas kostnaderna med omkring 70,000 kronor. I kostnadsberäkningen ingå betydande belopp för de installationer av skilda slag och fast inredning, som erfordras för ett institut av ifrågavarande slag. Kostnadsberäkningen grundar sig på de i december 1941 gällande priserna. I sitt yttrande har byggnadsstyrelsen framhållit, att kostnaderna synas väl lågt beräknade. Jag förutsätter, att alla möjligheter att hålla kostnaderna inom det beräknade beloppet skola utnyttjas.

Beträffande forskningsinstitutets inre organisation, årskostnaderna för det samma m. m. har utredningen föreslagit, bland annat, att institutet bör stå under ledning av en särskild styrelse, att en styresman, tillsatt av Kungl. Maj:t, skall finnas samt att vid institutet skall finnas anställd viss forsknings-

och administrativ personal. Driftkostnaderna och övriga årliga utgifter beräknar utredningen till omkring 450,000—470,000 kronor per år. Utredningen har i detta sammanhang berört frågorna om institutets samarbete med tekniska högskolan i Stockholm och med bränsletekniska försöksstationen.

Departementschefen har i dessa hänseenden anfört följande.

Utredningens i det föregående återgivna organisationsplan och kostnadsberäkning är av intresse i detta sammanhang främst från den synpunkten, att den är avsedd att ligga till grund för statens ekonomiska årsbidrag till träforskningsinstitutets verksamhet efter full utbyggnad och i normal omfattning. Med organisationsplanen avses alltså icke att fastställa den blivande organisationen i alla delar. Med hänsyn härtill synes det mig icke finnas anledning att här behandla de förslag rörande detaljer i den interna organisationen, som framförts i en del av yttrandena, men jag förutsätter att institutets ledning uppmärksammar de synpunkter, som sålunda kommit till uttryck.

I stort sett torde organisationsplanen och kostnadsberäkningen kunna tillstyrkas, då det gäller att ange den ram, inom vilken institutet kan påräkna statens ekonomiska stöd.

Med anledning av vad som anförts i några yttranden vill jag framhålla vikten av att institutets ledning är beredd till samverkan såväl med tekniska högskolan som med skogshögskolan och de akademiska läroanstalterna. I likhet med universitetskanslern förutsätter jag, att samarbetet beträffande de studerandes arbeten icke begränsas till elever vid tekniska högskolan.

Efter att hava lämnat en redogörelse (sid. 49—63) för utredningens förslag till administration, finansiering och yttre organisation i övrigt för det till inrättande ifrågasatta forskningsinstitutet ävensom för vissa i anslutning härtill avgivna yttranden anför *departementschefen* i ämnet för egen del följande.

I ett tidigare sammanhang har jag givit min anslutning till de av utredningen gjorda uttalandena om den omfattning, i vilken staten bör principiellt sett bidra till att en vidgad och fördjupad träforskning kommer till stånd. I enlighet härmed skulle statens medverkan främst ha till syfte att garantera upprätthållandet av den grundläggande forskningen, medan på industrierna skulle ankomma att i första hand ombesörja den tillämpade forskningen, det vill säga undersökningar rörande den tekniska tillämpningen av den grundläggande forskningens resultat. På grundval härav har utredningen övervägt en lösning av organisationsfrågan efter två alternativa linjer. Enligt alternativ I skulle den grundläggande forskningen helt omhändertagas av staten, medan enligt alternativ II denna forskning skulle organiseras i form av en statsunderstödd anstalt med starkt statligt inflytande i dess ledning. För båda alternativen äro de ekonomiska insatserna ungefär likvärdiga, och det förutsättes i båda fallen, att forskningsavdelningarna och centrallaboratorierna skola inrymmas i samma byggnadskomplex.

Utredningen har stannat vid att förordna alternativ II. Utredningen har därvid framhållit, att skillnaden mellan de båda alternativen närmast berör administrativa och organisatoriska frågor beträffande den grundläggande forskningen och dennas anknytning till industrien och den tillämpade forskningen. Om ett statligt institut inrättas, anser utredningen uppenbar risk föreligga, att den grundläggande forskningen kommer att uppfattas som

uteslutande en statens angelägenhet i motsats till den av industrien vid centrallaboratorierna bedrivna verksamheten. Den reella intressegemenskapen mellan den grundläggande forskningen samt tekniken och industrien skulle däremot befästas och fördjupas vid den förordade organisationen. Genom den nära kontakt, som härvid skapas, kommer enligt utredningens mening även den grundläggande forskningen att bliva delaktig av den målmedvetenhet och organisatoriska effektivitet, som utmärker de industriella driftsformerna. Den i alternativ II föreslagna organisationsformen skapar också bättre förutsättningar för samarbetet mellan forskningsavdelningarna och centrallaboratorierna, samtidigt som en viss frihet i organisationsformerna vinnes.

På grundval av det av utredningen förordade förslaget har utredningen, under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande före den 1 juli 1942, upprättat ett avtal med stiftarna av stiftelsen svensk träforskning angående inrättande och drivande av ett institut för forskning rörande skogens produkter och deras utnyttjande. Stiftarna äro de i skogsproduktforskningen närmast intresserade branschorganisationerna, och avtalet gäller för stiftelsens del under förutsättning att organisationerna likaledes före den 1 juli 1942 iklätt sig ansvar för de åtaganden, som enligt avtalet ankomma på stiftelsen. Avtalet skall gälla till utgången av juni månad 1954 med automatisk förlängning i femårsperioder, om uppsägning icke sker senast ett år före avtalstidens utgång. Kungl. Maj:t äger dessutom uppsäga avtalet med ett års varsel, om stiftelsen brister i uppfyllandet av sina förpliktelser.

För avtalet, som fogas vid detta protokoll såsom bilaga, har i det föregående lämnats en närmare redogörelse och jag torde i övrigt få hänvisa till avtalstexten. Sammanfattningsvis kan innebörden av avtalet i ekonomiskt hänseende för statens del angivas sålunda, att staten åtager sig att ställa tomt till förfogande och uppföra institutsbyggnaden för en beräknad kostnad av 1,700,000 kronor, eventuellt 1,770,000 kronor, att underhålla byggnaden för en beräknad årskostnad av mellan 12,000 och 25,000 kronor samt att bidra till årskostnaderna för institutet med 370,000 kronor jämte ett till 60,000 kronor beräknat belopp för lönetillägg och 10,000—15,000 kronor för pensioneringskostnader; å andra sidan skulle staten av stiftelsen erhålla ett hyresbelopp för centrallaboratoriernas lokaler, motsvarande sex procent av byggnadskostnaderna för dessa och alltså enligt beräkningarna uppgående till något över 28,000 kronor eller, om den grafiska industriens laboratorium kommer till stånd, inemot 32,500 kronor. Stiftelsen å sin sida skulle åtaga sig, förutom nyss angivna hyreskostnad, övriga kostnader för institutet; dessa kostnader kunna svårigen beräknas på förhand, men utredningen har uppskattningsvis angivit kostnaden för anskaffning av lös utrustning till 670,000 kronor och årskostnaden för driften till 300,000—450,000 kronor, vartill komma nyssnämnda hyresbelopp och kostnaderna för viss icke årligen återkommande anskaffning av dyrbarare apparatur och annan utrustning. Stiftelsen åtager sig därjämte att ställa så mycket penningmedel till förfogande, att verksamheten snarast möjligt kan utbyggas till en omfattning, som vad den grundläggande forskningen beträffar motsvarar vad som avses med statens bidrag. Samtliga här angivna belopp avse normala kostnader efter full utbyggnad av forskningsverksamheten; en reducerad verksamhet medför minskning av statens årsbidrag, men detta kan också påverkas i motsatt riktning av stegrade levnadskostnader och fördyrade omkostnader. Slutligen bör vid bedömandet av industriens insatser beaktas, att de för närvarande för cellulosaindustriens centrallaboratorium och för tekniska högskolans träkemiska institution disponerade lokalerna, vilka

uppförts på industriens bekostnad, få disponeras av högskolan för annat ändamål, sedan träforskningsinstitutet blivit färdigställt.

För min del finner jag övervägande skäl tala för det av utredningen förordade förslaget. Statskontoret har anmärkt, att det årliga statsbidraget borde till beloppet fixeras utan bestämmelser rörande justering av beloppet efter prisnivåns utveckling. Den av utredningen föreslagna ordningen, vilken är resultatet av ingående förhandlingar med branschorganisationerna, synes mig innefatta en avvägning mellan staten och industrien i fråga om de ekonomiska förpliktelserna för forskningsverksamhetens upprätthållande, som kan av staten godtagas. Jag finner mig därför böra tillstyrka avtalsförslaget på denna punkt.

Statskontoret har vidare framfört tanken, att personalen borde pensioneras genom statens pensionsanstalt i stället för, enligt avtalets innehåll, svenska personal-pensionskassan. Icke heller på denna, mindre väsentliga punkt anser jag, att en ändring av avtalet bör uppställas som villkor för dess godkännande. Om en fortsatt undersökning ger vid handen, att anslutning till statens pensionsanstalt ställer sig förmånligare, torde Kungl. Maj:t få överenskomma med stiftelsen om ändring av avtalet i detta hänseende.

Vad beträffar stadgarna för träforskningsinstitutet torde i detta sammanhang endast behöva framhållas, att av styrelsens ordförande och tio ledamöter Kungl. Maj:t skall tillsätta ordföranden och fem ledamöter. Sistnämnda ledamöter har utredningen ansett lämpligen böra representera skogsforsöksanstalten, statens tekniska forskningsråd, ingenjörsvetenskapsakademien samt den tekniska och vetenskapliga forskningen och undervisningen. I flera yttranden har påyrkats en starkare representation för de skogliga intressena. Vid tillsättandet av styrelseledamöter synes Kungl. Maj:t i enlighet med vad utredningen förordat icke böra vara bunden att inhämta förslag från vissa institutioner i syfte att dessa skulle erhålla särskilda representanter i styrelsen. Valet av ordförande och ledamöter bör ske på sådant sätt, att statens intressen och de allmänna synpunkterna i fråga om träforskningens bedrivande bliva väl tillvaratagna. Härvid bör utrymme finnas för en ökad representation för skogsbruket, så att detta blir företrätt av sakkunskap ej endast beträffande den skogliga forskningen utan även i fråga om praktiskt skogsbruk.

Vad avtalet och stadgarna i övrigt innehålla föranleder icke något särskilt yttrande från min sida.

Jag tillstyrker alltså, att det föreliggande avtalet godkännes av staten. Jag förutsätter därvid, att Kungl. Maj:t skall äga vidtaga de jämkningar i avtalet, som befinnas påkallade och lämpliga och varom överenskommelse kan träffas med stiftelsen.

Vad beträffar utredningens förslag i fråga om ett eventuellt tilläggsavtal om anordnande av ett centrallaboratorium för den grafiska industrien synes det mig lämpligt, att denna fråga i enlighet med vad utredningen förordat ordnas så, att av riksdagen utverkas bemyndigande för Kungl. Maj:t att i samband med godkännande av huvudavtalet träffa överenskommelse med stiftelsen om inrättande av ett sådant centrallaboratorium i huvudsak enligt de linjer, som angivas i huvudavtalet för där avsedda laboratorier.

Departementschefen har slutligen framhållit, att statsanslagen till forskningsinstitutets årskostnader givetvis icke erforderades, förrän institutbyggnaden blivit färdig och verksamheten kunde påbörjas. I detta sammanhang påkallades beslut beträffande det föreliggande avtalet och det eventuellt tillkommande tilläggsavtalet samt om anslag till uppförande av institutbyggnaden.

den. Beträffande det erforderliga byggnadsanslaget, sammanlagt 1,700,000 kronor eller eventuellt 1,770,000 kronor, hade, framhåller departementschefen, utredningen föreslagit, att för nästa budgetår måtte anvisas ett begynnelseanslag av 600,000 kronor eller samma belopp, som beräknats i riksstatsförslaget, därvid utredningen avsett, att återstoden av det erforderliga beloppet skulle anvisas å riksstaten för budgetåret 1943/44. Häremot hade departementschefen intet att erinra.

Det är uppenbarligen av största vikt att vårt lands skogstillgångar utnyttjas så rationellt som möjligt. För att i större omfattning möjliggöra detta synes den utvidgning och intensifiering av den tekniskt-vetenskapliga forskningen rörande skogsprodukterna och deras användning, som i propositionen föreslås, var väl motiverad. Utskottet ansluter sig därför i princip till det framlagda förslaget om statsmakternas medverkan vid inrättandet av ett särskilt centralt institut för bedrivande av dylik forskning.

Utskottet.

Enligt förslaget skulle statens medverkan främst syfta till att garantera upprätthållandet av den grundläggande forskningen inom institutets forskningsavdelningar, medan på området intresserade industrier skulle i första hand ombesörja den tillämplande forskningen inom till institutet knutna centrallaboratorier. Departementschefen har från denna utgångspunkt förordat, att den grundläggande forskningen skall organiseras inom en statsunderstödd anstalt med starkt statligt inflytande i ledningen. Vad sålunda föreslagits finner utskottet sig böra tillstyrka och har intet att erinra mot att vid propositionen fogat avtal slutes mellan Kungl. Maj:t å ena och stiftelsen svensk träforskning å andra sidan. Det torde på sätt departementschefen föreslagit få ankomma på Kungl. Maj:t att, i den mån så befinnes erforderligt, träffa överenskommelse med stiftelsen om jämkningar i nämnda avtal liksom även att med stiftelsen överenskomma om inrättande av ett centrallaboratorium för den grafiska industrien.

Enligt förenämnda avtal ingår i statens åtagande att ställa tomt till förfogande och å denna uppföra byggnad för institutets verksamhet. Kostnaderna för byggnaden, uppförd å en nordväst om statens provningsanstalt belägen tomt å Norra Djurgården, har beräknats till 1,700,000 kronor, eller, där est ett centrallaboratorium för den grafiska forskningen inrättas, till 1,770,000 kronor. För budgetåret 1942/43 har departementschefen beräknat ett anslag av 600,000 kronor bliva erforderligt. Utskottet, som finner de av departementschefen anförda skälen för val av förlägningsplats för institutet bärande och intet har att erinra mot de beräknade kostnaderna, tillstyrker, att det av Kungl. Maj:t för nämnda budgetår äskade anslaget anvisas.

Vad departementschefen i övrigt anført har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet vill emellertid understryka departementschefens uttalande om önskvärdheten av att vid den närmare planeringen av institutets arbete en rationell avgränsning av dess uppgifter sker i syfte att undvika dubbelarbete på det träfysiska området mellan institutet och statens provningsanstalt.

Av det anförda framgår, att utskottet avstyrker den i anledning av förevarande proposition väckta motionen.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 375,

a) godkänna vid statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 24 april 1942 fogat avtal med stiftelsen svensk träforskning;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med nämnda stiftelse träffa överenskommelse, i anslutning till nyssnämnda avtal, om inrättande av ett centrallaboratorium för den grafiska industrien;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i den mån så befinnes påkallat och lämpligt, överenskomma med stiftelsen om jämkningar i förenämnda avtal och överenskommelse;

d) till *Nybyggnad för svenska träforskningsinstitutet* å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

Stockholm den 16 juni 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 192.